

Alija Bejtić

IZ DRNIŠLIJINA ZBORNIKA BOSANSKIH MEMORIJALA 1672–1719.

O sarajevskom muderisu i ordijskom kadiji Abdulahu Drnišliji, koji je živio u drugoj polovini 17. stoljeća i prvim decenijama 18. vijeka, a izgubio mu se svaki trag 1719. godine, te o njegovu zborniku bosanskih memorijala (arzuhala, arzova i ilama), prvorazrednom izvoru za historiju Bosne i Hercegovine, nedavno sam upoznao naučnu javnost u dva rada: u kraćem osvrtu (o A. Drnišliji kao članu intelektualnog kruga književnika Sabita Alaudina Užičanina) u Analima Gazi Husrevbegove biblioteke, III-IV, 1974. te u zasebnom radu o njemu i njegovu djelu koji je zaprimila na izdavanje Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine.

Drnišlijin zbornik, zamašno djelo na turskom, čiji se autograf danas nalazi u biblioteci Turskog historijskog društva (Turk Tarih Kurumu) u Ankari, po sadržaju je dvojake prirode: glavnina korpusa sadrži tekstove 282 cjelovita javna akta o prilikama u Bosna ajaletu, uglavnom, u vremenu od 1672. do 1719. godine (period od pola vijeka), a preostali, znatno manji dio predstavlja Drnišlijine lične zapise, koje je on, ispisujući tekstove samih dokumenata, interpolirao kroz cio zbornik. I ti lični Drnišlijini zapisi imaju također veliku vrijednost za izučavanje historije Bosne i Hercegovine, sadrže podatke koji su najvećim dijelom sasvim novi i neponovljivi u bilo kojim drugim izvorima. Po kodeksu javnih akata, čiji su tekstovi besprijekorno i u cijelosti saopćeni onako kako su nađeni, Drnišlija se kvalificira kao skriptor i veoma zaslužna ličnost u kompletiranju izvora za historiju Bosne i Hercegovine, a po samim osobnim zapisima predstavlja se i kao pisac, čiji rad ima karakter autorskog djela.

Drnišlijini vlastiti zapisi u njegovu zborniku, gledajući ih u cjelini, mogu se svrstati u ove tematske naslove:

1. Marginalije uz priopćene tekstove javnih akata
2. Ljetopisne bilješke
3. Imze i sentence u imzama kadija, muftija, muderisa i šejhova
4. Katalog beglerbega Bosanskih ajaleta

5. Katalog osmanskih sultana
6. Katalog šejhul—islama
7. Pregled svjetskih znamenitosti
8. Druge bilješke

Ovom prilikom saopćujem sadržaj onih Drnišlijinih osobnih zapisa koji su od značaja za historiju Bosne i Hercegovine. Pri korištenju ovih podataka treba imati na umu podatak, da su svi ti zapisi nastali u vremenu između 1695. i 1719. godine. To je od važnosti naročito za one dijelove Drnišlijinih zapisa, koje ne nose pobjedu oznaku kad su nastali.

1. HISTORIJSKE MARGINALIJE

Pišući dopiske uz tekstove dokumenata Drnišlija je razjašnjavao i dopunjavao detaljnijim pojedinostima sadržaj isprava, najčešće po osobnom znanju, ali je asocijativom na predmet tih dokumenata pisao i nove, samostalne zapise historičkog sadržaja. Takve bilješke pravio je, međutim, tu i tamo i odvojeno, bez misaonog povezivanja za bilo koji tekst dokumenata. Evo sadržaja i jedne druge vrste tih zapisa:

Provala Nijemaca u Sarajevo 1697. Početkom reb. ahara 1109. — oktobra 1697. njemački tabor je s potpuno opremljenim topništvom i opremom iznenada izvršio napad na tvrđavu Doboju, muslimansko stanovništvo nagnao u paniku i zauzeo grad. U to vrijeme Ahmedaga, čehaja preminulog bosanskog valije Mehmed-paše, nalazio se na planini Radoštva (?) s nešto zaima, s ljudima od uprave (defter-halki) i bosanskim alajbegom Hasanbegom. Bio je utučen smrću paše, ali kad je dobio glas o neprijatelju, digao se sa svima spomenutim i izvršio pokret prema vrandučkom klanu. I tih dana je Ahmedaga petnaest puta po skorotečama slao izviješće medžlisu sarajevskog mulle Edrenevi Bali-zade Mehmed-efendije, ajanima i ešrafu i tražio pomoć u sejmjenima, u općoj vojsci, a i samoj ratnoj opremi (džebhani). Ali ono nekoliko odgovornih ajana grada bili su u to vrijeme izvan toka događaja i izvan mjesta, a nešto neodgovornih probisvijeta, ustvari slugana pravilo se ajanima i brzo su se sjedinili i okupili, pričali s brda s dole i izbacili parolu kako je čehajabeg Ahmed-aga sada u situaciji da iskoristi priliku da ih opljačka. I dok su se oni tako bavili tim neumjesnim i neodgovornim klevetama po dućanima i izbama, neprijatelj, držeći se načela da je ovo pravi čas, potisnuo je čehaju iz vrandučkog klanca i došao pravo u šehar Sarajevo 7. reb. ahara = 23. oktobra, u srijedu, u podne, sa čitavim taborom i zauzeo grad. A sutradan, u četvrtak oko ičindije poturio je vatru u džamije, mesdžide i ostale zgrade pa i masivne objekte i sve je ognjem spalio. Poslije toga slučaja uz saglasnost čitava ajaleta u Čelebi Pazaru (Rogatici) je napisan mahzar Porti o stepenu stradanja, koji se ovdje prenosi s originala. Godine 1109. = 1698.¹⁾

Mletačka mornarica. Mletačka Republika i njeni saveznici papa, duka granduka, Livorno, Majorka, Korfez, Bogaz i Džebel-i Šilj imaju galije, meune, čendere i fregate (navode se i pojedinačni brojevi) u ukupnom broju 122 lađe.²⁾

1) Drnišlijin zbornik, str. 45-a.

2) Ibidem, fotostr. 131. Tu stoji i Drnišlijin zapis, da je te podatke dobio od Mustafa-čelebije Moralije koji 22 godine u okovima robuje kao veslač na mletačkim ladama.

Izgubljeni gradovi. Asocijacijom na sadržaj arzuhala Porti šejh-Osmana Šuglije od poč. muharema 1114 = kraj maja 1702, u kojem se iznose stradanja Bosne i Hercegovine u prošleme ratu i potreba gradnje novoga grada (tvrđave u Sarajevu), Drniš-lijka daje popis gradova na području *Hercegovačkog, Kliškog i Krčkog sandžaka*, koje je Turska izgubila u ratu (1684-1699): Risan, Novi (Herceg-Novii), Gabela, Vrh-Gorica (Vrgorac) Zadvarje, Nutjak (Noćjak), Sinj, Knin, Zvonigrad, Drniš, Ostrovica, Nadin, Perušić, Dekšić (ili Vukšić?), Riksić (?), Karin, Vrana, Zemunik, Skradin, Sedd-i Islam, Gornji Obrovac i Klis, ukupno 23 grada.³⁾

Zadarska skela. Zaduženje mukate Zadra i okoline, koje se odnosi na sadašnji promet imovine dobavljača stoke u vidu malikane, iznosi 1,453.210 akči. Od toga se daje za plaće odžakluk-nefera i drugih službenika 991.000, a ostalo, 462,210 šalje se svake godine u Istanbul. Zakupnik ove mukate je hadži Mustafa.⁴⁾

Obaveza *Salihage*, emina mukate Zadra, iznosi za 1123 = 1711 (12. godinu 1,410.114 akči; to je visina mukate Zadra, i to đumruk Zadra (skela u Zadru), Šibenika i područnih skela.⁵⁾

2. LJETOPISENE BILJEŠKE

— God. 857 = 1453. osvojen Istanbul.
— God. 922 = 1517. osvojen Misir (Egipat).
— God. 927 = 1521. osvojen Beograd.
— (Poč. 18. st.) dizdar Gračanice Mehmedaga, aga novih farisana u gradu (Kal'a) Gradačcu.⁶⁾

— God. 1114. poč. redžeba = 21-30. 11. 1702. ušao u Sarajevo vezir Halil-paša kad je skinut s Bosne.

— God. 1116. poč. redžeba = 30. 10. — 8. 11. 1704. *mevlana Mustafa*, razriješeni muderis Abdulah-efendijine medrese u Uskudaru, postavljen za muderisa Nišan-dži-pašine medrese u Istanbulu sa plaćom dnevno 30 akči po rješenju šejhul-islama.⁸⁾

— God. 1119. 10. ševala = 15. 1. 1707. bosanski mulla (Bosna mullasi) Ahmed-efendija, zvani zet Ušaki-zadetov, sakupi narod iz šehera (Sarajevo) u Ferhadbegovu džamiju, i tu su ljudi napravili mahzar i na njegovoj poledini udarili muhurove i imze.⁹⁾

— God. 1125. mjeseca reb. ahara = 27. 4. — 25. 5. 1713. mevlana Salih, sin Zulfikarov, Bošnjak, mulazim (pomoćnik) muderisa Hamami-zade Mehmed-efendije u Čokadži medresi u Edreni, postavljen za muderisa Hamza-čajuševu medrese u Istanbulu sa rangom Sahna uz dnevnu plaću od 20 akči, a po rješenju (*işaret*) šejhul-islama.¹⁰⁾

3) Ibidem, str. 53-a.

4) Ibidem, fotostr. 161. Zapis se odnosi, svakako, na vrijeme poslije Karlovačkog mira (1699).

5) Ibidem, fotostr. 161. Vrijedi napomena u prethodnoj mojoj bilješci.

6) Ibidem, fotostr. 4. Taj zapis, tako stiliziran, može se shvatiti dvojako: da je gračanički dizdar zaprimio se dužnosti age farisana u Gradačcu, a i obrnuto.

7) Ibidem, str. 58-b.

8) Ibidem, fotostr. 161.

9) Ibidem, fotostr. 2.

10) Ibidem, fotostr. 161.

– God. 1126. poč. ševala = 10. 10. 1714. Zlataru (Zergeri) hodža-efendiji 6 dana od toga datuma.¹¹⁾ (Tako doslovno).

– God. 1127. 15. muharema = 21. januara 1715. umro Šuglija.¹²⁾

– God. 1128. poč. safera = 21. 1. – 4. 2. 1716. Magribija Abdulmelik u toku sohbeta u kući Ejubije mula Ahmed-efendije prilikom priče o serhatu i ostalom rekao ovo: "Kroz idućih sedam godina od ove, 1128. dići ćeš se s porodicom i krenuti prema Istanbulu i ovim krajevima". Ovo mi je kazao iz velikog prijateljstva. Zapisuje se, na ovome mjestu, da se ne zaboravi.¹³⁾

3. IMZE I SENTENCE

Imza je turski oblik arap. imenice *imdâ*, leksički znači *potpis* na aktu, a kao termin obuhvata i sentencu ispred imena u potpisu, koju, po običaju u osmanskoj diplomaciji, pišu obično učenici ljudi. Izrazita je pojava takmičenja ko će dati bolju, sadržajnu i prigodniju misao u imzi, a otud i veoma razvijen običaj ispisivanja imzi odnosno sentenci u imzama raznih lica. Upravo otud i Drnišlijin interes za sentence u imzama pa ih je on na deset mjesta ispisao ukupno 123. Imze, koje je zapisao Drnišlija, imaju i historičku vrijednost, jer su u dobrom broju slučajeva zabilježena i imena onih koji su ih dali. Tako se ovdje na raznim stranama navode i slijedeća lica kao autori pojedinih imzi, jamačno svi iz Bosne i Hercegovine, a prvenstveno iz Sarajeva:

- šejh Ahmed-efendija Kerim-zade,
- šejh Osman Šuglija,
- šejh hadži Hasan,
- šejh Hasib,
- šejh Abdulfetah, mevlevija,
- Abdulah Kerim-zade, muderis,
- Abdurahman, muderis u Taslidži,
- Jusuf, razriješeni banjolučki kadija,
- Ibrahim, mostarski kadija,
- Mehmed, užički kadija,
- Mehmed, višegradski kadija,
- Mustafa, kadija kadiluka Ljubinje sa Stocem,
- Mehmed Šehri, užički kadija,
- Sejid Mustafa, bivši banjolučki kadija,
- Alija, muderis,
- Mustafa, muderis,
- Mustafa, prijepoljski kadija,
- Hadži Husejn Muzaferija, muderis,
- Sejd Mensur Husna, imam u mesdžidu Hadži Bali Sahtijani (u Sarajevu),

---

11) Ibidem, fotostr. 4.

12) Ibidem, fotostr. 135.

13) Ibidem, fotostr. 4.

– Jusuf Asim, muderis.

Ima nekoliko imzi i samoga Abdulaha Drnišlije.¹⁴⁾

Evo nekoliko primjera samih tekstova imzi:

Imza razriješenog banjolučkog kadije Jusufa: *Ni'ma al-âdatu li-al insâni al-lutfu wa al-karamu wa al-ihsânu* = Divan li je za čovjeka običaj dobrota, plemenitost i dobroćinstvo.¹⁵⁾

Muderis Jusuf Asim stavio je slijedeću prigodnu imzu na mahzar, napravljen posredstvom hadži Abdije i Džine Abdulahage u povodu muhazeze (čuvanja) Broda i palanki u okolini: *Sedd ul-sugûr min ehemm il-umûr* = Čuvanje tvrđava spada u najvažnije poslove.¹⁶⁾

Od posebnog su značaja imze domaćih ljudi šejh-Osmana Šuglije i muderisa (Husrevbegove medrese) hadži Husejn-efendije Muzaferije: pokazuju da su te dvije osobe bili i pjesnici, jer su imze pravili i u vlastitim stihovima. Tako je šejh-Osman Šuglija u slogu imze dao čitav jedan dvostih, koji se odnosi, zanimljivo je, na samo Sarajevo:

Bosna Saraî hakka dutup yuz duâde dir,

Câmileri mesâcidi eytâm sâde dir

što znači: Sarajevo je u molitvi okrenulo lice Bogu, njegove džamije i mesdzidi (postale) su prave sirote.¹⁷⁾

Očito je da tu Šuglija slika posljedice velike katastrofe Sarajeva 1697.

Na istom mjestu su još dvije Šuglijine stihovane imze, ali su one općenitog značenja. Kao sentenca vrijedna je pažnje ova: *Bušrâ li man faala al-hayrât wa al-hasanât* = Blago onom ko čini karitativna i lijepa djela!¹⁸⁾

Drnišlija je registrirao i jednu zasebnu prigodnu imzu na arapskom, koju je Šuglija kanio staviti na mahzar bos. valiji Elči Ibrahim-paši: *Lem ere gayre lutfihî bi Sarây* = Vidio sam u Sarajevu samo njegovu dobrotu.¹⁹⁾

Dvije rimovane imze hadži-Husejna Muzaferije glase: *Mâ huva al-mastûr fi il-kirtâs, nâfiun li al-dîni wa al-dawlati wa al-nâs*, što znači: Što je izloženo u ovome listu od koristi je za vjeru, državu i narod.²⁰⁾

Druga imza je njegov dvostih na perzijskom:

Ker be hâhî tâbu mâned memlekat, merhamet kun merhamet kun merhamet = Ako želiš da ti zemlja (država) opstoji budi milostiv, budi milostiv, budi milostiv.²¹⁾

---

14) Ibidem, ftostr. 123.

15) Ibidem, str. 58-a.

16) Ibidem, str. 124.

17) Ibidem, str. 50-a.

18) Ibidem, str. 50-a.

19) Ibidem, fotostr. 124.

20) Ibidem, str. 58-b.

21) Ibidem, fotostr. 123. Prijevod toga dvostiha na perzijskom učinio mi je za ovu priliku Fejzulah Hadžibajrić, kojem i na ovom mjestu hvala.

4. KATALOG BOSANSKIH BEGLERBEGA

Drnišlijin popis bos. valija je najstariji dosada poznati katalog te vrste.²²⁾ I pored toga u samim datumima ne ističe se sigurnošću i preciznošću iznad drugih. Ima, međutim, niz velikih prednosti i kvaliteta. To su: veća potpunost i preciznost u redoslijedu valija (Drnišliju je dijelilo tek 130 godina od prvog bos. beglerbega), detaljnost u samim imenima i priimencima, podaci o bližem porijeklu mnogih paša (udara u oči Drnišlijin pažnja prema valijama domaće krvi) i niz drugih, sasvim novih obavještenja, pa, najposlije, sigurnost i detaljnost i u pogledu samih datuma za period 1712-1718, kad je Drnišlija poblizje lično pratio smjenu bosanskih valija. Označeni datumi, uz koje sam dao i predračun po gregorijanskom kalendaru, predstavljaju vrijeme samog dolaska i nastupa na dužnost u Banjoj Luci, Sarajevu i Travniku.

- Najprije Ferhad-paša, 992 = 1584/85.
- Ali-paša, 995 = 1586/87.
- Šehsuvar-paša, 996 = 1587/88.
- Ferhad-paša ponovo, 997 = 1588/89.
- Halil-paša, 998 = 1589/90.
- Sofi Mehmed-paša, 999 = 1590/91.
- Gazi Hasan-paša, 1001 = 1592/93.
- Sarhoš Mustafa-paša, 1002 = 1593/94.
- Smail-paša, 1004 = 1595/96.
- Aparidi-paša, 1005 = 1596/97.
- Drugi Hasan-paša, 1005 = 1596/97.
- Idriz-paša, 1006 = 1597/98.
- Tiro Hasan-paša, 1007 = 1598/99.
- Dugalija Ahmed-paša, 1007 = 1598/99.
- Derviš-paša, 1007 = 1598/99.
- Sofi Sinan-paša, 1009 = 1600/01.
- Tatar Mehmed-paša, 1010 = 1601/02.
- Dželali Hasan-paša, 1013 = 1604/05.
- Dugalija Ahmed-paša, ponovo, 1013 = 1604/05.
- Hadum Husrev-paša, 1014 = 1605/06.
- Hadum Mehmed-paša, 1015 = 1606/07.
- Sinan-paša, 1016 = 1607/08.
- Mustafa-paša, 1018 = 1609/10.
- Ibrahim-paša, 1018 = 1609/10.
- Mustafa-paša, ponovo, 1019 = 1610/11.
- Karakaš Mustafa-paša, 1021 = 1612/13.
- Gazi Skender-paša, 1022 = 1613/14.
- Abdalbaki-paša, 1023 = 1614/15.
- Skender-paša, ponovo, 1024 = 1615/17.
- Mustafa-paša, ponovo, 1026 = 1617/18.
- Ibrahim-paša, ponovo, 1028 = 1618/19.
- Kamankeš Mehmed-paša, 1030 = 1620/21.

22) Popis se nalazi na fotostr. 159–160 zbornika.

- Vezir Bajram-paša, 1032 = 1622/23.
- Sarhoš Ibrahim-paša, 1032 = 1622/23.
- Bajram-paša, ponovo, 1033 = 1623/24.
- Vezir Murteda-paša, 1034 = 1624/25.
- Ali-paša, 1036 = 1626/27.
- Travnikli Ebu Bekir-paša, 1036 = 1626/27.
- Jaja-oglu Mehmed-paša, 1037 = 1627/28.
- Ebu Bekir-paša, ponovo, 1037 = 1627/28.
- Abaza Mehmed-paša, 1038 = 1628/29.
- Murat-paša, 1041 = 1631/32.
- Sović (tako doslovno) Hasan-paša, 1041 = 1631/32.
- Sulejman-paša, 1041 = 1631/32.
- Ibrahim-paša, 1042 = 1632/33.
- Sulejman-paša, ponovo, 1043 = 1633/34.
- Salih-paša Bosnevi, 1044 = 1634/35.
- Bosnevi Vučo Mehmed-paša, 1046 = 1636/37.
- Bosnevi Šahin-paša, 1049 = 1639/40.
- Bostandži Mehmed-paša, 1050 = 1640/41.
- Vezir gazi Husejn-paša, 1052 = 1642/43.
- Vojnik Ahmed-paša, 1053 = 1643/44.
- Varvar Ali-paša, 1054 = 1644/45.
- Arnaut Omer-paša, 1055 = 1645/46.
- Ibrahim-paša, 1056 = 1646/47.
- Vezir Tekeli Mustafa-paša, 1057 = 1647/48. U doba pašovanja Tekeli-je Mustafe-paše zbio se poraz bos. vojske od strane Hrvata. Tako je prenio kazandžija Halil-paša.
- Vezir Derviš Mehmed-paša, 1058 = 1648/49.
- Đakovali (Đakovčanin) Hasan-paša, 1059 = 1649/50.
- Vezir Deferdar-zade Mehmed-paša, zvani... (nečitko), 1060 = 1650.
- Vezir Fazli-paša, 1061 = 1651.
- Veliki vezir Sijavuš-paša, 1062 = 1651/52.
- Fazli-paša ponovo, 1063 = 1652/53.
- Dellak Mustafa-paša, 1064 = 1653/54.
- Topal Mehmed-paša, 1066 = 1655/56.
- Veliki vezir Sulejman-paša, 1066 = 1655/56.
- Fazli-paša, ponovo, 1067 = 1656/57.
- Gazi Sejdi Ahmed-paša, 1067 = 1656/57.
- Melek Ahmed-paša, 1069 = 1658/59.
- Serdar Ali-paša, 1071 = 1660/61.
- Smail-paša, 1074 = 1663/64.
- Kara Mustafa-paša, 1075 = 1664/65.
- Muharem-paša, koji je umro na Glasincu i pokopan u šeheru (Sarajevu) 1076 = 1665/66.
- Suhrab Mehmed-paša, 1076 = 1665/66.
- Ermeni Ali-paša, 1077 = 1666/67.
- Vezir Bošnjak (Bosnevi) Kadirullah Ibrahim-paša, rođen u samoj Modri-či, 1079 = 1668/69.

- Mufetiš vezir Mehmed-paša, 1081 = 1670/71.
- Vezir Hududdži Mahmud-paša, 1082 = 1671/72.
- Džanapclad-oglu vezir Husejn-paša, 1083 = 1672/73.
- Arnaut Ibrahim-paša, 1084 = 1673/74.
- Sulejman-paša, 1084 = 1673/74.
- Vezir Kara Mehmed-paša, 1085 = 1674/75.
- Ebu Bekir-paša, 1087 = 1676/77.
- Sarhoš Ahmed-paša, 1088 = 1677/78.
- Vezir Defterdar Ahmed-paša, 1088 = 1677/78.
- Vezir Halil-paša, 1091 = 1680/81.
- Vezir Abdurahman-paša, 1092 = 1681/82.
- Vezir Hidr-paša, 1093 = 1682/83.
- Osman-paša-oglu Ahmed-paša, 1094 = 1683.
- Kazanac (kazančeli) Bošnjak Osman-paša, 1095 = 1683/84.
- Funduk Mustafa-paša, 1096 = 1684/85.
- Vezir hadži Sijavuš-paša, 1097 = 1685/86.
- Atlagić (Atlubeg-zade) Mehmed-paša, 1098 = 1686/87. Umro u tvrđavi Breši u kaurskim rukama.
- Prištinčanin (Prištinali) vezir Topal-Husejn-paša, 1099 = 1687/88. Osnovao u Bosni kovnicu mangura (mangur darbhanesi).
- Vezir Arap Girli Džafer-paša, 1102 = 1690/91.
- Korčalija Mehmed-paša, čehaja Topal Husejn-paše, 1103 = 1691/92. Umro 40 dana prije provale Nijemaca.
- Sari Ahmed-paša, njegov (Mehmed-pašin) čehaja, 1109 = 1697/98. To je Šapčanin (Bugurdelenli) Ahmed-paša.
- Vezir Daltaban Mustafa-paša, 1109 = 1697/98. On je iz okoline Strumice. Kad je bio veliki vezir, smaknuo ga sultan Mustafa.
- Vezir Hududdži Halil-paša, 1110 = 1698/99. Rođen u Istanbulu, šeherlija (šehir oglani) je.
- Glasničanin (Glasinčali) Sejfulah-paša, 1114 = 1702/03.
- Hasan-paša, 1115 = 1703/04.
- Vezir Elči hadži Ibrahim-paša, 1115 = 1703/04. Poslije toga otišao za valiju na Agriboz (Eubeja).
- Vezir Sirće Osman-paša, 1117 = 1705/06.
- Banjolučanin (Banjalukali) kapetan Mustafa-paša, 1120 = 1708/09. Umro naprečac.
- Glasničanin Sejfulah-paša ponovo, 1120 = 1708/09. Umro je na položaju bosanskog valije. Sahranjen u Crnoj Rijeci.
- Vezir Kuprulu-zade Numan-paša, 1121 = 1709/10, ali nije došao.
- Karajilan-oglu vezir Ali-paša, 1122 = 1710/11. Na Bosnu imenovan kad je razbijen tabor Moskovljana na obali rijeke Prut.
- Sari Ahmed-paša ponovo, krajem zilkade 1123 = 31. 12. 1711 – 9. 1. 1712.
- Bivši janičaraga hadži Ebu Bekir-paša, nosilac dva tuga, 28. ševala 1125 = 17.11. 1713, upravljao 18 dana.
- Kučuk Džafer-paša-oglu Ali-paša, bivšj ohridski mutesarif, nosilac dva tuga, 16. zilkade 1125 = 4. 12. 1713. Datum imenovanja 26. ševal 1125 = 15. 11. 1713.
- Kūprülü-zade Numan-paša ponovo, 28. muharema 1126 = 13. 2. 1714.

– Mostarac i hotinski serasker Defterdar Mustafa-paša. Došao nama poč. muharema 1127 = 7 – 16. 1. 1715. Konfiniran (mahbus) u Bihać.

– Uzun Jusuf-paša, bivši čauš-baša, u reb. I 1128 = 24. 2. – 24. 3. 1716. Taj Jusuf-paša ubijen je u Livnu, a glava mu bi odnesena i predata Ali-paši pod grad Varadin na dva dana prije poraza.

– Ibrahim-paša, bivši beogradski defterdar te Numan-pašin ćehaja Ibrahim-efendija, u šabanu 1128 = 21. 7–18. 8. 1716.

– Kara Mustafa-paša, bivši serasker u Korfezu, u ševalu 1128 = 18. 9. – 16. 10. 1716.

– Vezir Küprülü-zade Numan-paša ponovo, u redžebu 1129 = 11. 6 – 10. 7. 1717.

– Vezir Osman-paša, bivši baš-defterdar, krajem ramazana 1130 = 18 – 27. 8. 1718.

SUMMARY

FROM DRNIŠLIJA'S ANTHOLOGY OF BOSNIAN MEMORIALS (1672–1719)

In the library of the scientific institution Turk Tarih Kurumu in Ankara there is a valuable anthology of Turkish documents about Bosnia and Herzegovina in the 17th and 18th century. There was a widely held opinion that this anthology had been a protocol of the court in Sarajevo. On the basis of the photocopies of the anthology from the Academy of Sciences and Arts of Bosnia and Herzegovina the author of the article concludes that the mentioned anthology hasn't been any "Sidžil", (court record) but a private anthology (authograph) of documents, notes and unit memorials that were sent, from the territory of Bosnia and Herzegovina to the Porte and Bosnian regents. The collector and the scriptor of the anthology was a professor ("muderris") Abdullah Drnišlija. He was graduated from Musilei Sahn in Istanbul and later he worked in Sarajevo. He lived there in the last decades of the 17th century, and the beginning of the 18th century. After the year 1719 there is no mention about him. The author has already published his findings twice. Beside purely political acts Drnišlija's anthology also contains his notes. They include marginal notes about the reported texts of public acts, chronical notes, signatures of the educated, people, the catalogue of Ottoman sultans, the catalogue of Sheik – el. Islam. Reviens of world's sights and other notes.

The author presents in the article the Serbo-Croatian translation of the Drnišlija's notes which are important for the history of Bosnia and Herzegovina: historical, marginal notes, chronical notes, signatures and sentences of the educated people and the Catalogue of Bosnian "beglerbegs". They reveal to us many unknown facts and the most important of these facts are the ones about the origin and the serving time in Bosnia of the "beglerbegs" (contained in their signature).